

KESKUSLASKIMOKATETRI KÄSITTELYOHJE

Katetrin asennus

- Kätet desinfioidaan ennen välineiden keräämistä.
- Punktiokohdan iho puhdistetaan etanolilla (A12 T 80 %): desinfektio-
kertoja 2–3, desinfektioaineen valumissuunta pistokohdasta pois-
päin. Käytetään tehdaspuhtaita taitoksia ja -suojakäsineitä, jotka on
puettu desinfiotuihin käsiin.
- Desinfektioaineen annetaan kuivua ennen punktiokohdan ympäris-
tön steriiliä peittelyä.
- Katetrin laittaja käyttää steriilejä suojakäsineitä, jotka on puettu des-
infiotuihin käsiin. Huom! Käsien desinfektioaika 3 min. Lisäksi katet-
rin laittaja käyttää suu-nenäsuojusta, hiussuojusta ja steriiliä suoja-
takkia.
- Pistokohtaan laitetaan alkuun steriili peittävä haavasidos, koska pis-
tokohta usein vuotaa.
- Katetri on kiinnitettävä huolellisesti, jotta se ei pääse liikkumaan
suonessa.

Katetrin käsittely/peittely

- Kätet desinfioidaan ennen katetrin/ kiinnityssidoksen koskettelua.
- Punktiokohdan päivittäistä tarkistusta helpottaa, kun peittävä haava-
sidos vaihdetaan ensimmäisen vuorokauden jälkeen läpinäkyvään,
puoliläpäisevään kalvoon, joka vaihdetaan 7 vrk välein tai valmista-
jan ohjeen mukaisesti. Mikäli käytetään peittävää sidosta, se vaihde-
taan joka toinen päivä.
- Punktiokohdan tarkistus: kipu, punoitus, kuumotus, turvotus, erityis
ja sidoksen kunto.
- Irronnut/likaantunut/kastunut sidos poistetaan käyttäen tehdaspuh-
taita suojakäsineitä, jotka on puettu desinfiotuihin käsiin.
- Punktiokohta puhdistetaan aina sidoksen vaihdon yhteydessä käyt-
täen tehdaspuhtaita suojakäsineitä, jotka on puettu desinfiotuihin
käsiin. Ensin poistetaan keittosuolalla veri/erite punktiokohdasta,
jonka jälkeen se desinfioidaan etanolilla (A 12 T 80 %). Ennen uu-
den sidoksen laittoa vaihdetaan uudet suojakäsineet (unohtamatta
käsien desinfektioita).
- Katetrin tarpeellisuus arvioidaan päivittäin ja tarpeeton katetri poiste-
taan.

Nesteensiirtolaitteen käsittely ja vaihto

- Kätet desinfioidaan ennen nesteensiirtolaitteen/3-tiehanan/korkkien koskettelua.
- Nesteensiirtolaite tulee kiinnittää niin, ettei katetriin kohdistu vetoa.
- Ennen lääkkeenantoa, näytteenottoa ja infuusion yhdistämistä injektioportti pyyhitään 70 %-lla alkoholiliuoksella. (Alkoholin annetaan kuivua ennen portin käyttöä).
- Katetriin on yleensä kiinnitetty kaksi 3-tiehanaa: katetria lähinnä oleva hana on vain cvp-mittauksia tai katetrin sulkemista varten. Kauempana olevasta hanasta annostellaan esim. lääkkeet.
- Jälkimmäinen 3-tiehana sekä nesteensiirtoletku vaihdetaan 3-4 vrk välein ja aina jos hana tai letku on likaantunut.
- Annosteltaessa ”paksuja nesteitä” (lipidit, vahvat sokerit) laitteisto vaihdetaan päivittäin (24 h).
- Annosteltaessa toistuvia infuusioita (esim. antibiootit) nesteensiirtoletkut vaihdetaan päivittäin (24 h).
- Verituotteita ei suositella siirrettäväksi keskuslaskimokatetrin kautta ilman erillistä harkintaa tai lääkärin määräystä. Annosteltaessa verta tai verituotteita, laitteisto ja jälkimmäinen 3-tiehana vaihdetaan vähintään 6 h välein.
- Hanojen ja letkujen vapaat aukot suljetaan aina steriileillä korkeilla. Jos korkki otetaan pois, laitetaan tilalle uusi steriili korkki.

Katetrin poisto

- Katetri poistetaan:
  - jos se on tarpeeton, tukkeutunut, toimimaton tai rikkoutunut
  - infektoitunut katetri poistetaan, elleivät erityiset syyt vaadi sen säilyttämistä
- Mikäli epäillään katetriperäistä infektiota, lähetetään katetrin kärki viljeltäväksi mikrobiologian laboratorioon (varo kontaminoimasta katetrin kärkeä). Rutiinisti poistetun katetrin päätä ei viljellä.

Lisäksi

- ❖ Mitään kohtaa katetrissa tai nesteensiirtolaitteessa ei kosketella ilman edeltävää käsien desinfektiota.
- ❖ Potilasta ja hänen omaisiaan ohjataan välttämään kanyylin ja nesteensiirtolaitteen turhaa koskettelua. Sekä potilaat että omaiset ohjataan toteuttamaan hyvää käsihygieniaa.
- ❖ Katetrin hoitoon ja seurantaan liittyvät tapahtumat/huomiot, myös katetrin laittopäivä ja poistoajankohta kirjataan tietojärjestelmään.
- ❖ Katetreihin liittyvä infektio ilmoitetaan hoitoon liittyvien infektioiden seurantajärjestelmään K-HKS:ssa (SAI).
  - Kanyyliin liittyvä bakteremia 3C

Kts. <https://www.oppiortti.fi/op/dvk00057> Keskuslaskimokatetrin (CVK) laitto ja käyttö